

V exekúcii proti Juliovi M. vedenej zabavila žalobkyňa pohľadávku, ktorú mal Julius M. proti poisťovni D. zo zodpovednostného poistenia; poisťovňa však túto pohľadávku neuznala. Žalobkyňa domáhala sa žalobou na poisťovni D. zaplataenia doteraz splatnej renty a útrat, vzniklých v spore proti Juliovi M. Žalovaná poisťovňa bránila sa medzi iným tým, že poistná smluva je podľa § 475 obch. zák. slov. neplatná, lebo poistník Julius M. pri uzavrení poistnej smluvy na otázku, kto bude riadiť autobus, odpovedal, že ho bude riadiť vlastník, t. j. on sám, vo skutočnosti však riadil autobus v deň nehody brat poistníka Vojtech M., ktorý nemal pre riadenie autobusov kvalifikáciu, predpísanú nariadením ministra s plnou mocou pre správu Slovenska zo dňa 8. júla 1922, č. 8692 prez, lebo v deň nehody nebol ešte 21ročný.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobu zamietly.

N a j v y š š í s ú d rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a uložil tomuto súdu, aby vo veci pokračoval, skutkový stav pravidelne zistil a vo veci samej a o útratách všetkých troch stolíc znova rozhodol.

D ô v o d y:

Doplňovacie podmienky pre poistenie motorových vozidiel stanovia v čl. 3, že ochrana poistenia poskytuje sa len vtedy, keď vodič vozidla (nech je to držiteľ, alebo osoba tretia) bol v držbe vodičského listu. Bližšie ustanovenie o tom, aký vodičský list to má byť, najmä, či vodičský list musí zneť na oprávneného k vedeniu určitého druhu a že vodič verejne používaného vozidla musí mať 21 rokov, ako je to predpísané policajnými predpismi o premávke motorovými vozidlami, poisťovacie podmienky nemajú. Poisťovacie podmienky sú preto v tomto smeru nejasné a neurčité. Poisťovacie podmienky zostavila poisťovňa sama. Ide preto ich nejasnosť a neurčitosť na jej ťarchu. V dôsledku toho nemôže poisťovňa odopierať plnenie smluvy z dôvodu, že Vojtech M., ktorý autobus v čase nehody riadil, nemal 21 rokov.

Článok 1. doplňovacích ustanovení všeobecných podmienok pre poistenie silostrojov stanoví v odst. b), že z poistenia sú vylúčené nároky zo škôd, ktoré boli zapríčinené inými vodičmi, než ktorí sú v poistke menovite uvedení, keď tieto nároky neboly do poistenia výslovne pojaté. Odvolací súd zistil, že v čase nehody bol autobus riadený Vojtechom M., tedy nie osobou, ktorá bola v poistke uvedená (t. j. majiteľom vozidla) a ktorou zapríčinená škoda je poistnou smluvou jedine krytá. Neuvádza však odvolací súd, akým spôsobom k tomuto zisteniu došiel. Poistná polica nie je k spisom pripojená, a v sporovej látke nemá toto zistenie opory. Stalo sa tedy toto zistenie porušením práva formálneho a bolo preto učiniť opatrenie podľa § 543, odst. 2 Osp.

Čís. 15988.

I. V prípade scudzenia celej filiálky peňažného ústavu (so všetkými aktívami a pasívami) ide o scudzenie závodu podľa § 51, odst. 1, zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

II. Nedodržanie výpovednej lehoty, ktorú prislúcha zamestnancovi podľa smluvy alebo podľa zákona, nečiní výpoveď neplatnou; k účinnosti zrušenia služebného pomeru netreba novej výpovedi; zamestnanec má pravdaže nárok na služebné požitky (ich náhradu) pre zbývajúcu časť výpovednej lehoty.

(Rozh. z 31. marca 1937, Rv III 42/37.)

Peňažné družstvo V. zriadilo si v auguste 1932 filiálku v D. a vedenie filiálky sverilo žalobníkovi. Služebný pomer žalobníka k družstvu upravený bol smluvou zo dňa 14. júla 1932, podľa ktorej patrilo žalobníkovi medzi iným plat 1.500 Kč mesačne. V septembri 1932 prevzalo túto filiálku so všetkými aktívami a pasívami žalované družstvo, vtedy novo utvorené, a prevzalo aj žalobníka ako vedúceho zamestnanca. V schôdzi správy dňa 20. októbra 1932 bol žalobníkovi určený plat 1.200 Kč mesačne a tento mu bol po celú dobu jeho služebného pomeru vyplácaný. Dňa 1. januára 1936 daná bola žalobníkovi 6týždňová výpoveď ku dňu 15. februára 1936. — Žalobou domáhal sa žalobník medzi iným toho, aby bolo vyrieknuté, a) že spomenutá výpoveď je neplatná a že jeho služebný pomer ďalej trvá, b) že žalované družstvo je povinné platiť mu naďalej 1.500 Kč plat mesačne počnúc od 15. februára 1936 a c) zaplatiť mu 8.550 Kč na minulosť ako rozdiel medzi platom 1.500 Kč, ktorý mu podľa smluvy s peňažným ústavom V. aj voči žalovanému družstvu nezmenene prislúcha (§ 51, odst. 1, zák. č. 154/1934), a medzi platom 1.200 Kč, ktorý v skutočnosti poberal.

Súd I. stolice žalobe čiastočne vyhovel tak, že prisúdil žalobníkovi 1.800 Kč ako plat na dobu od 15. februára 1936 do 31. marca 1936, inak žalobu zamietol. V svojich dôvodoch uviedol súd I. stolice medzi iným toto: Rozhodnou otázkou v tomto spore je, pri akých okolnostiach bol žalobník prevzatý a aké má tedy práva a povinnosti voči žalovanému družstvu. Podľa § 51, odst. 1, zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. keď cudzí zamestnávateľ svoj závod, pokračuje sa nezmenene v pracovnom pomere, ak sa nabyvateľ so zamestnancom inak nedohodne. Je nepochybné, že v súdenom prípade ide o scudzenie závodu, lebo novo utvorené žalované družstvo prevzalo od peňažného družstva V. filiálku v D. so všetkými aktívami a pasívami a z personálu prevzalo žalobníka. Správa žalovaného družstva na schôdzi dňa 20. októbra 1932 sa rozhodla určiť výšku platu žalobníka na 1.200 Kč mesačne a rozhodla, že neskôršie bude s ním napísaná služebná smluva. Žalobník, ktorý bol prítomný na tejto schôdzi a účinkoval ako zapisovateľ, proti tomu nič nenamietal a ani nespomenul, že má s právnym predchodcom žalovanej strany inú služebnú smluvu, hoci celú zápisnicu zasadnutia správy koncipoval a písal sám ako zapisovateľ, a keby bol býval toho názoru, že tým sú skrátene jeho práva, bol by sa iste proti tomu ozval. Treba tedy mať za to, že súhlasil s tým, aby bola napísaná nová smluva. Nová smluva so žalobníkom síce napísaná nebola, ale je zrejmé, že strany tým rozhodnutím, že chceli napísať novú smluvu, predložili smluvu zbavily účinnosti. Od toho času platily pre služebný pomer ža-

lobníka podmienky, stanovené dňa 20. októbra 1932, a stará smluva sa stala neplatnou. Podľa toho bol žalobník voči žalovanému družstvu smluvným úradníkom a nie úradníkom pragmatikálnym a vzťahujú sa na neho ako na smluvného úradníka ustanovenia zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Žalobníkovi bola daná listom z 1. januára 1936 ku dňu 15. februára 1936 6týždňová výpoveď. Ako bolo už vyššie uvedené, žalobník nebol pragmatikálnym (doživotným) úradníkom a ani nebola s ním uzavrená smluva na určitú dobu. V tomto prípade môže zamestnávateľ dať zamestnancovi výpoveď podľa § 31, odst. 2, bod a) cit. zák. na dobu 6 týždňov ku koncu kalendárneho štvrťroku, keď pracovný pomer zamestnanca netrval v deň výpovedi dlhšie než 15 rokov. Výnimky z tohoto ustanovenia sú uvedené v § 56, odst. 3, cit. zák., podľa ktorých zamestnancom, ktorým podľa dosavadných ustanovení zákonných alebo podľa práva obyčajového v deň účinnosti tohoto zákona prislúchala dlhšia výpovedná lehota, než akú ustanovuje tento zákon, zostáva zachovaná táto dlhšia výpovedná lehota. O takýto prípad nejde, lebo žalobník nebol u žalovaného družstva riaditeľom, ktorému by podľa dosavadného obyčajového práva (platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi) prislúchala 1ročná výpovedná lehota, ale bol obyčajným úradníkom, na ktorého sa vzťahuje len ustanovenie § 31, odst. 2, bod a) zákona č. 154/1934 Sb. z. a n. Pretože však žalované družstvo dalo žalobníkovi výpoveď dňa 1. januára 1936 ku dňu 15. februára 1936 — tedy nesprávne, lebo podľa zákona treba dať výpoveď ku koncu kalendárneho štvrťroku —, platila táto výpoveď automaticky ku dňu 1. marca 1936, hoci bola daná dňa 1. januára 1936. Keďže bolo nesporné, že žalobník dostal svoj plat do 15. februára 1936, bolo mu treba prisúdiť plat na 6 týždňov, t. j. na výpovednú dobu od 15. februára do 31. marca 1936 a preto bolo žalobe v tejto čiastke vyhovené. O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu I. stolice potvrdil z jeho správnych dôvodov, vylúčil z nich však úvahy, týkajúce sa otázky scudzenia závodu podľa § 51, odst. 1, zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., lebo podľa názoru odvolacieho súdu o scudzení závodu nemôže byť reči, keď bola scudzená len jedna z filiálok závodu a nie celý závod.

N a j v y š š í s ú d dovolacej žiadosti žalobníka čiastočne vyhovel tak, že sumu prisúdenú nižšími súdmi zvýšil na 12.600 Kč.

D ô v o d y:

Podľa zistenia súdu I. stolice, ktoré si odvolací súd osvojil, žalované družstvo — ako novo založený peňažný ústav — prevzalo c e l ť u filiálku družstva V., u ktorého bol žalobník zamestnaný, so všetkými aktívami a pasívami a z personálu prevzalo žalobníka. Na základe tohoto zistenia treba dospieť k záveru, že išlo tu o scudzenie závodu, aký má na mysli § 51 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n., ako to súd prvej stolice správne uznal. Opačné stanovisko odvolacieho súdu neobstojí, lebo aj či a s t o č n é s c u d z e n i e z á v o d u spôsobom, ako sa to v súdenom prípade stalo, že sa totiž scudzí f i l i á l k a závodu, v ktorej bol

žalobník vedúcim úradníkom, s povinnosťou nabyvateľa filiálky prevziať žalobníka do služby, spadá pod pojem súdzenia závodu podľa hore citovaného zákonného ustanovenia.

Avšak toto zákonné ustanovenie nebránilo ani nabyvateľovi závodu, ani zamestnancovi, aby svoj služebný pomer upravili vzájomnou dohodou odchylnou od ustanovení služebnej zmluvy, platnej medzi zamestnancom a scudziteľom závodu. Rozhodnou v spore je teda otázka, či medzi procesnými stranami došlo k ujednaniu novej služebnej zmluvy. Po tejto stránke stanovisko odvolacieho súdu, prevzaté z rozsudku súdu I. stolice, vo všeobecnosti neobstojí. Skutočnosť, že »správa novo založeného žalovaného družstva na schôdzi dňa 20. októbra 1932 rozhodla sa určiť výšku platu žalobníka na 1.200 Kč mesačne s tým, že neskoršie bude s ním napísaná služebná zmluva, že žalobník bol na tejto schôdzi prítomný a aj účinkoval ako zapisovateľ, že proti tomu nič nenamietal a ani nespomenul, že má s právnou predchodkyňou žalovaného družstva inú služebnú zmluvu, sama o sebe neposkytuje dostatočného podkladu k záveru, že medzi stranami došlo k ujednaniu novej služebnej zmluvy, lebo k tomu, aby služebná zmluva ujednaná medzi žalobníkom a právnou predchodkyňou žalovaného družstva stratila — so zreteľom na ustanovenia § 51 zák. č. 154 Sb. z. a n. — v celom rozsahu účinnosť, bolo treba súhlasu so strany žalobníka, ktorý však jedine zo skutočnosti, že sa proti sníženiu svojich služebných požitkov neohradil, nedá sa zistiť. V tom zachovaní sa žalobníka, že plat určený mu na spomenutej schôdzi až do skončenia svojho služebného pomeru výpoveďou so strany žalovaného družstva bez námietok prijímal a proti sníženiu platu námietky nevznášal, treba spoznať konkludentným týmto činom prejavenej jeho súhlas len čo do sníženia jeho služebných požitkov na 1.200 Kč mesačne. Otázka, či správa, ktorá sa na tomto snížení platu žalobníkovho usniesla, bola v onom čase »usnášania schopná«, na platnosť tohoto ujednanja nevlíva, keďže toto ujednanie stalo sa čo do platu žalobníkovho účinným tým, že žalobník konal práce za tento plat a žalované družstvo tieto tiež za tento plat prijímalo. Žalobník inak sám zastáva názor, že sníženie platu bolo právom aj jeho dřívejšej zamestnateľky, od ktorej prešiel do služby žalovaného družstva, v dôsledku čoho, pokiaľ sa týka výšky služebných požitkov žalobníkových, smerodajné je toto ujednanie žalobníka so žalovaným družstvom. Čo do výpovednej lehoty ustanovenie služebnej zmluvy uzavrenej medzi žalobníkom a právnou predchodkyňou žalovaného družstva dňa 14. júla 1932 zostaly v platnosti. Podľa tejto zmluvy môže byť služebná zmluva zrušená so strany žalobníka »len jednoročnou výpoveďou, alebo súdnou cestou, keďby k tomu žalobník zavdal zákonnú príčinu«. Podľa § 31, odst. 4, zák. č. 154/1934 Sb. z. a n. výpovedná lehota musí byť pre obe strany rovnaká, v dôsledku čoho má žalobník nárok na jednoročnú výpovednú lehotu. Ponevác je nesporné, že dostal štyriťždňovú lehotu, prislúchajú mu ešte požitky na 10½ mesiacov. Bolo preto treba v tomto smere opodstatnenej dovolacej žiadosti vyhovieť a sumu nižšími súdmi prisúdenú zvýšiť na 12.600 Kč a jej 5% úroky.

Pri tom sa — so zreteľom na vývody dovolacej žiadosti — podotýka, že zrušenie služebného pomeru pri kratšej výpovednej lehote, než aká zamestnancovi podľa smluvy alebo zákona prislúcha, nečiní túto výpoveď absolútne neplatnou tak, že by k zrušeniu služebného pomeru po práve účinnému bolo treba novej výpovedi, lež má len ten následok, že pre zbývajúcu časť po práve prislúchajúcej výpovednej lehote je nárok zamestnancov na služebné požitky dôvodom po práve, ako to ide najavo z ustanovenia § 37 zák. č. 154/1934 Sb. z. a n.

Pokiaľ sa týka nároku žalobníka na vyplácanie mu platu aj na dobu po vypršaní jednoročnej výpovednej lehote, je on neopodstatnený už so zreteľom na ustanovenia § 37 cit. zákona, lebo žalobník má nárok len na požitky na smluvnú výpovednú lehotu.

Neopodstatnený je aj žalobný nárok na zaplatenie rozdielu medzi platom ujednaným s právnu predchodkyňou žalovaného družstva a platom, aký žalobník skutočne poberal, — a to preto, lebo čo do výšky služebných požitkov došlo medzi procesnými stranami podľa toho, čo bolo hore uvedené, k úmluve, podľa ktorej bol žalobníkovi plat vyplácaný.

V týchto smeroch bola preto dovolacia žiadosť ako neopodstatnená zamietnutá.

Čís. 15989.

Úprava pachtovného při zemědělských pachttech (vlád. nař. č. 164/1933 Sb. z. a n.).

Vliv vlád. nař. č. 137/1934 Sb. z. a n. o úpravě obchodu s obilím, mlýnskými výrobky a některými krmivými na výpočet pachtovného.

Jak jest vypočítati pachtovné, byla-li podle pachtovní smlouvy vzata za základ průměrná cena obilí, znamenáná na Pražské plodninové burse.

Po 1. říjnu 1934 jest vzíti za základ výpočtu průměr cen výkupních, za něž Československá obilní společnost od výrobců nakupuje, nikoli průměr mezi cenou výrobní a prodejní, za niž uvedená společnost obilí dále prodává.

Cenou ve smyslu § 2 vlád. nař. č. 164/1933 Sb. z. a n. jest cena, o niž lze podle obyčejného běhu věci předpokládati, že jí pachtýř za obilí dosáhne.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1937, R I 113/37.)

K návrhu pachtýřovu, aby bylo pachtovné za léta 1934 a 1935 upraveno podle vlád. nařízení č. 164/1933 Sb. z. a n. (nikoli podle vl. nař. č. 272/1934 Sb. z. a n.) soud první stolice stanovil pachtovné za rok 1934 částkou 23.416 Kč 90 h a za rok 1935 částkou 27.193 Kč 61 h. Rekursní soud, vyhověv částečně rekursu pachtýřovu, snížil pachtovné za rok 1934 na 22.533 Kč 10 h a za rok 1935 na 25.342 Kč 45 h.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, aby znova rozhodl.